

Tijdloze digitale ruimte

Met de LX-24 heeft Arturia nu ook een Lexicon 224 plugin in het assortiment; de beroemdste en meest gebruikte digitale galm uit de jaren tachtig en ver daarna.

door **Eppo Schaap**
epo@interface.nl

Arturia modelt behalve vintage synthesizers ook effectapparatuur in software. Zo is nu een wereldberoemde galm aan de beurt die nog elke dag overal te horen is, omdat hij op duizenden studioproducties vanaf de jaren tachtig is gebruikt en bekend staat om zijn smeuge en – als het moet – eindeloze galmen. De Lexicon 224XL behoorde jarenlang tot de standaarduitrusting van elke zichzelf respecterende grote en middelgrote studio. XL staat voor de derde versie van de 244, met de iconische beige afstandsbediening voorzien van faders, drukknoppen en een display.



Met afstand

Het ligt voor de hand om als grafische gebruikersinterface een kopie te gebruiken van de 224XL Larc afstandsbediening, omdat die knoppen en faders ook goed in software werken. Bij het modelingproces is Arturia qua klank echter zo dicht mogelijk bij eerste 244 gebleven, omdat die wordt beschouwd

als het warmst klinkend. Er zijn acht basialgoritmes met galmplaat- en ruimte-emulaties. Voor elk algoritme kun je een aantal parameters instellen met de faders. Decay, pre-delay en dry/wet kent iedereen die wel eens met reverb heeft gewerkt. Lock vergrendelt de dry/wet-verhouding als je door de presets navigeert. Distance creëert meer virtuele afstand tussen het origineel en de ruimte. Mode Enhancement en Decay Optimisation zijn twee parameters die op basis van het type signaal en het ingangsniveau de galm automatisch optimaliseren.

De 244 verdeelt het galm signaal in twee banden met instelbare cross-over-frequentie, waarvan je de galmlengte en kleur apart instelt. Het is bij galm in de mix altijd belangrijk vooral de lage frequenties goed in de hand te houden, omdat deze het mixbeeld al snel kunnen vertroebelen, terwijl galm in het laag in een drukke mix geen echte functie heeft. Maar als je het wel nodig hebt bij een epic impact of een kickdrum die in zijn eentje een break opvult, kan de LX en heerlijke lage, dichte galmwolke produceren.

Met de knoppen Vintage 12, 24 en Modern kies je de emulatie van de digital to analog-converters van de hardware. De 12bit gedraagt zich als de originele machine met de vroeg-digitale vibe op een samplingfrequentie van 20.480Hz die deze galmen onweerstaanbaar maakt. Bij 24bit is de samplingfrequentie nog steeds 20.480Hz, maar de conversie wat smoother, en bij Modern neemt de LX de samplefrequentie van je daw over.

Grafisch galmen

Zodra je op Advanced klikt, gaat er een nieuw bedieningspaneel open en wordt deze Lexicon de 21ste eeuw in getrokken. Hier vind je een aantal parameters die ook op de remote-display te vinden zijn, maar op een andere manier bediend worden. Met één controlepunt in een grafiek kun je decay en cross-over tegelijk instellen, met op de achtergrond het frequentiespectrum van het galm signaal. De bass offset en damping hebben ook eigen controlepunten die je tegen het spectrum kunt afzetten, en de andere parameters vind je eromheen. Dit is een heel efficiënte manier om snel en effectief het galm signaal optimaal in te stellen! Verder vind je hier de parameter Pitch Shift – ook vaak Modulation –

genoemd, die een chorusachtig bewegingseffect toevoegt, waardoor lange galmstaarten een stuk levendiger worden en je een perfecte Blade Runner-galm creëert. Dit is een van de redenen dat Lexicon galmen zo geliefd zijn.

EDM of Collins

Arturia heeft – zoals we van ze gewend zijn – extra functies toegevoegd die niet op het origineel te vinden waren. Drive voegt harmonischen toe, vooral vanuit de lagen tonen; ook als het laag met het high pass-filter wordt gefilterd. Brightness zorgt voor extra sparkle aan de bovenkant, Stereo Width spreekt voor zich, en hiermee kan de galm ook mono worden gemaakt. Het wordt wel eens vergeten, maar dit kan zeer bruikbaar zijn in een mix om elementen duidelijk hun eigen plaats te geven in het stereobeeld.

Ook erg handig is de ducker met ratio, threshold en release, waarmee de galm kan worden onderdrukt tijdens het originele signaal, maar daarna de ruimte krijgt. Een functie die bij dichte edm-mixen onmisbaar is geworden. Hij kan ook door een extern signaal worden gestuurd; de zogenaamde sidechain. In plaats van de ducker kun je ook een gate toepassen voor het betere Phil Collins-werk, of



MET DEZE EMULATIE MAAKT ARTURIA DE LEXICON 244 REVERB OP BETAALBARE WIJZE TOEGANKELIJK VOOR DE HEDENDAAGSE GEBRUIKER

een gesynchroniseerd tremolo-effect met verschillende curves, voor andere creatieve toepassingen.

Stap verder

Er zijn natuurlijk al meer emulaties van deze iconische reverb – van onder meer UAD en Softube (voor Native Instruments) – maar deze Arturia-versie is interessant omdat de gebruikersinterface een stap verder gaat

dan het emuleren van de parameters op de afstandsbediening van Lexicon. Dat zorgt voor veel meer grafische en dynamische feedback en de mogelijkheid om met x/y-muisbewegingen verschillende parameters tegelijk te bedienen. Deze grafische interface geeft waardevolle feedback en vond ik een stuk prettiger dan de traditionele remote met faders en knoppen. Ik heb er – helaas – geen originele Lexicon 224 naast kunnen zetten, maar die

klank zit in ons collectief geheugen, en al helemaal als je de eighties-albums waar hij is gebruikt hebt grijsgedraaid. En die klank komt absoluut overtuigend uit de LX-24.

Conclusie

Arturia heeft met z'n emulatie van de Lexicon 244 reverb deze klassieker op betaalbare wijze toegankelijk gemaakt voor de hedendaagse gebruiker. De klank van de LX-24 is uitstekend en vintage eighties, zoals we van Lexicon-style galmen gewend zijn. De grafische interface gaat een paar stappen verder dan het origineel, en zorgt daarmee voor een meerwaarde ten opzichte van de softwareconcurrenten. Wat het meest opvalt: deze Lexicon-sound klinkt nooit gedateerd! ■

ALTERNATIEVEN

Er zijn diverse galmplugins die een Lexicon-achtige galm kunnen produceren. Denk aan reverbs van het Nederlandse Fabfilter en 112dB (algoritme van Martijn Zwartjes), Valhalla, Audio Damage, UVI, Melda en zeer verdienstelijke freeware plugins als Oril River. Letterlijke Lexicon-emulaties zijn er natuurlijk ook, zoals de UAD Lexicon 224 (€ 382,-) en Native Instruments (Softube) RC 24/RC 48 (€ 99,-), die zowel de 224 als de latere 480 emuleert. Lexicon heeft zelf ook een plugin suite met een digitale galm, maar dat is geen letterlijke kloon van de 244.

- prijs incl. € 99,-
- distributie: online
- internet: www.arturia.com
- SPECIFICATIES • 64bit vst3/vst/au-aax-plugin • 8 originele galmalgoritmes • Lexicon remote • 12 en 24bit en Modern Converter emulaties • cross-over en bas offset • Mode Enhancement pitchshift modulatie • dynamiek-effecten: ducking, gate, tremolo • 100 presets • A/B-vergelijking • nks-ready

HET OORDEEL
+ digitale maar warme vintage klank
+ toegankelijke grafische userinterface
+ ingebouwde ducker, gate en tremolo
– Arturia Software Center omslachtig en buggy

Geschiedenis

De eerste Lexicon 224 kwam in 1978 op de markt. Het digitale reverb-algoritme van de 224 werd bedacht door kernfysicus, muzikant en klassiek opnametechnicus David Griesinger, die zijn uitvinding aan Lexicon verkocht, maar ook meewerkte aan de verdere ontwikkeling. Dat resulteerde in de 244X (met hogere samplerate) en de 244XL (inclusief de befaamde Larc afstandsbediening met display). In 1978 was de enige concurrent op de digitale galmmarkt de EMT250, die veel duurder was en minder mogelijkheden had. Hierdoor werd Lexicon 244 al snel de favoriet in de studio's. In de jaren 80 kwam er meer concurrentie van onder meer AMS en Quantec, maar de 224 bleef de high-end studiomarkt beheersen.



Met dit bedieningspaneel trekt Arturia de LX de 21ste eeuw in.

Het tremolo-effect heeft verschillende curves.

Interface.nl XTRA

- video • korte introductie
- lange tutorial
- audio • diverse audiodemo's
- download • no-save/20 min demoversie